

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s

framställning till Ålands landsting med förslag

N:o 13/1950.

till landskapslag om undantag vid utnämning av

folkskollärare i landskapet Åland.

Den 13.2.1950 ingav folkskolinspektorn i landskapet en sålydande skrivelse.

"Folkskolinspektören

Mariehamn den 13 februari 1950.

i
landskapet Åland

N:o 218.

Till Landskapsnämnden.

Den 8 maj 1948 antogs i Helsingfors lag angående undantag vid utbildning och utnämning av folkskollärare (361/1958) enligt vilken bl.a., när kompetent sökande till folkskollärartjänst saknas, student kan förordnas som tillfällig lärare och genom extra kurser vinna kompetens och därmed erhålla ordinarie anställning, samt till vakant tjänst utan kompetenta sökande inkompetent person på enkelt sätt kan förordnas såsom tillfällig lärare. Denna lag har på svenskt håll haft föga praktisk betydelse, emedan inga svenska kurser av detta slag hittills fått anordnas, då seminarierna icke varit fullbelagda. Enligt cirkulär från skolstyrelsen av den 25 januari detta år kommer emellertid i sommar sådana kurser att inrättas. Då vi i

landskapet för närvarande har rätt stor brist på lärare och behovet särskilt av manliga sådana de närmaste åren blir svårt att tillgodo. Jag anholder jag vördsamt att Landskapsnämnden måtte till prövning upptaga frågan om icke framställning borde göras om antagande såsom landskapslag av ovannämnda undantagslag.

Erik Bertell."

Jämlikt stadgandet i 3 § av förordningen (överenskommelseförordning) den 27 juni 1924 angående ordnandet av undervisningsväsendet i landskapet Åland skall folkskollärare i landskapet innehava den kompetens, som är föreskriven för motsvarande befattningshavare i övriga delar av riket. Bestämmelserna i den av folkskolinspektorn åberopade undantagslagen (361/48) angående den s.k. snabbutbildningen av folkskollärare samt de sålunda utbildades kompetens för lärartjänst äro enligt överenskommelseförordningen utan vidare tillämpliga i landskapet. Detta kan dock icke sägas om förfarandet vid utnämningen eller förordnandet av icke kompetenta lärare. Sålunda stadgas rikslagens 4 § bl.a., att folkskolinspektorn med förbigående av vederbörande folkskoldirektion skall förordna tillfällig lärare för det begynnande läsåret för det fall, att vakant tjänst icke före den 1 augusti blivit besatt med sökande, som kan godkännas. I 6 § åter

stadgas om rätt för folkskolinspektorn att i vissa fall indraga förordnandet för lärare. Dessa äro sådana undantag från bestämmelserna i lagen om grunderna för folkskolväsendets organisation, enligt vilka val av lärare skall förrättas av folkskoldirektionen, att de icke kunna anses tillämpliga i landskapet, om ej Landstinget förklarat dem i lagstiftningsväg vara gällande även här. Det är dessutom fråga om något som tangerar den kommunala självbestämmanderätten, vilket gör landskapslagstiftning ännu mera nödvändig.

Landskapsnämnden har med bifall till folkskolinspektorns framställning vid föredragning den 14 februari 1950 beslutat uppgöra förslag till landskapslag i ämnet, varför landskapsnämnden härmed, hänvisande till förestående, vördsammast får förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

om undantag vid utnämning av folkskollärare i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

I den mån bristen på folkskollärare det påkallar, kan under giltighetstiden för denna landskapslag utnämningen av folkskollärare med avvikelser från annars gällande stadganden ordnas på sätt som

207
nedan säges.

2 §.

Har vakant folkskollärartjänst under det löpande kalenderåret redan varit lediganslagen och har ingen kompetent sökande till densamma anmält sig, kan direktionen lediganslå tjänsten på annat lämpligt sätt eller utan att förrätta val överlåta åt folkskolinspektorn att besätta densamma. Har till vakant tjänst icke före den 1 augusti utsetts sökande, som kan godkännas, skall folkskolinspektor förordna en tillfällig lärare till densamma för det begynnande läsåret.

3 §.

Finnes bland sökande till folkskollärartjänst ingen lämplig kompetent person, kan student, som uppgiver, att han på därom i riket stadgat sätt ämnar utbilda sig till lärare vid högre folkskola, emot de löneförmåner, som tillförsäkrats kompetent lärare, utses till tillfällig lärare under högst ett läsår i sänder eller förordnas att handhava folkskollärartjänst tillsvidare, intill dess han uppnått full kompetens. Sedan detta skett, kan han, om han under minst två år oklanderligt handhaft denna tjänst och avlagt stadgade tilläggsexamina, medelst fullmakt slutligt utnämnas till densamma.

Endast manlig person kan utses att tillsvidare handhava tjänst,

208
som innefattar skyldighet att undervisa gossar i slöjd, och endast kvinna att handhava tjänst, som innefattar skyldighet att undervisa flickor i handarbete.

4 §.

Visar sig lärare, som med stöd av 3 § förordnats att handhava tjänst, mindre lämplig därtill, är folkskolinspektorn berättigad att återkalla hans förordnande. Förordnandet bör likaså återkallas, om vederbörande icke i sinom tid och på sätt, som kan godkännas, genomför föreskrivna studier eller om han vid de i riket anordnade kurserna befinnes vara mindre lämplig för lärarvärv.

5 §.

Giltighetstiden för denna landskapslag utgår den 1 augusti 1955. Sagda dag upphöra med stöd av densamma utfärdade tjänsteförordnanden och av dessa föranledda rättigheter, såvida vederbörande icke uppnått full kompetens. Förordnandet av studenter med stöd av stadgandena i 3 § att handhava folkskollärartjänst skall likväl på landskapsnämndens försorg upphöra, så snart lärarbristen icke längre nödvändiggör ett sådant förfarande.

Mariehamn den 14 februari 1950.

885
209

landskapsnämndens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom

Ch. Stormbom.